

Instituția medico-sanitară IMSP Centrul de Sănătate Edinet	PROCEDURĂ OPERATIONALĂ Examenul clinic al glandelor mamare	Ediția: I Nr. de ex.: 50
	Cod: P.O.29	Revizia: - Nr. de ex. : -
		Exemplar nr.:

Număr PO 29

Titlu PO 2. Examenul clinic al glandelor mamare

	Nume și prenume	Funcție	Semnătura	Data
Elaborat	Romanas Violeta	Medic de familie		19.12.2019
Verificat	Negrea Lilia	Sef Adjunct		26.12.2019
Autorizat	Gutan Oleg	Șef IMPS CS Edinet		30.12.2019

Data intrării în vigoare:	02.01.2020
Data reviziei:	

(în anexă)

Însușită de			
Nume și Prenume	Funcție	Semnătura	Data
Darieva Liudmila	medic de familie		02.01.2020
Postolachi Eleonora	medic de familie		02.01.2020
Romanaș Violeta	medic de familie		02.01.2020
Gheciu Lidia	medic de familie		02.01.2020
Sorocan Ecaterina	medic de familie		02.01.2020
Șcerbatiuc Olga	medic de familie		02.01.2020
Grăjdeanu Luminița	medic de familie		02.01.2020
Slivciuc Alla	medic de familie		02.01.2020
Gladîș Agafia	medic de familie		02.01.2020
Varari Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Gorcinscaia Anfisa	a/medical de familie		02.01.2020
Gancescu Inna	a/medical de familie		02.01.2020
Furmanciuc Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Ștefânschi Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Neamțu Stela	a/medical de familie		02.01.2020

Focova Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
Crețu Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
Gladîș Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Cucer Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
Croitoru Lucica	a/medical de familie		02.01.2020
Chitic Cristina	a/medical de familie		02.01.2020
Turchin Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Gancescu Rodica	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Rața Victoria	a/medical de familie		02.01.2020
Russu Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Ciobanu Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Guzinco Victoria	a/medical de familie		02.01.2020
Comarnițchi Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Ștefăniță Zinaida	a/medical de familie		02.01.2020
Bradu Marina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Tîrnova			02.01.2020
Dolghi Natalia	medic de familie		02.01.2020
Dolghii Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Dumitrașcu Liliana	a/medical de familie		02.01.2020
Goraș Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Poverjuc Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Bejenari Adriana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Gordinești			02.01.2020
Delev Eugenia	medic de familie		02.01.2020
Pîntea Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Tureac Iulia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Trinca			02.01.2020
Semeniuc Liudmila	medic de familie		02.01.2020
Gherghelegiu Emilia	a/medical de familie		02.01.2020

Bajurean Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Vulpe Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Balan Steluța	a/medical de familie		02.01.2020
OS Constantinovca			02.01.2020
Bajurean Mihail	medic de familie		02.01.2020
Cojocari Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Viișoara			02.01.2020
Pirojoc Rodelia	a/medical de familie		02.01.2020
Pîslari Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Perojoc Zinaida	a/medical de familie		02.01.2020
Vasilcov Rodica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bădragii Vechi			02.01.2020
Abdușa Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Dandara Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Cuconești			02.01.2020
Gheorghița Violeta	medic de familie		02.01.2020
Abadovschi Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Ceaicovschi Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Coroma Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bleșteni			02.01.2020
Grădinaru Ion	medic de familie		02.01.2020
Grădinaru Liliana	a/medical de familie		02.01.2020
Tcaci Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Gredinari Marina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bădragii Noi			02.01.2020
Agapii Angela	medic de familie		02.01.2020
Cucu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Dropca Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Pirojoc Natalia	înfîrmieră		02.01.2020
OMF Corpaci			02.01.2020

Gheorghiu Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Moisa Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
Corochi Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Chiurt			02.01.2020
Guțu Ala	a/medical de familie		02.01.2020
Tatarciuc Tamara	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Fetești			02.01.2020
Scutari Lilia	medic de familie		02.01.2020
Ursan Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Ursan Ludmila	a/medical de familie		02.01.2020
Seu Doina	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Mariana	a/medical de familie		02.01.2020
Moraru Stela	a/medical de familie		02.01.2020
Moraru Livia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Lopatnic			02.01.2020
Turchin Aurica	medic de familie		02.01.2020
Ursan Veronica	a/medical de familie		02.01.2020
Roșca Sofia	a/medical de familie		02.01.2020
Calmacova Viorica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Zăbriceni			02.01.2020
Podaru Liliana	medic de familie		02.01.2020
Gîra Anjela	a/medical de familie		02.01.2020
Urzîca Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Onești			02.01.2020
Stîncă Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Banaga Catalina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Alexeevca			02.01.2020
Tarnovscaia Liliana	a/medical de familie (temporar)		02.01.2020
Antohei Mihail	a/medical de familie (prin		02.01.2020

	cumul)		
OMF Hlinaia			02.01.2020
Gîza Victor	medic de familie		02.01.2020
Samatiuc Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Cojocari Angelia	a/medical de familie		02.01.2020
Cebanița Marcelia	a/medical de familie		02.01.2020
Țaruș Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Vicol Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Brînzei			02.01.2020
Cibotaroș Galina	șef, medic de familie		02.01.2020
Solovan Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Bejenaru Ala	a/medical de familie (prin cumul)		02.01.2020
Șochichiu Diana	a/medical de familie (prin cumul)		02.01.2020
OMF Buzdugeni			02.01.2020
Ganceriuc Ghenadi	a/medical de familie		02.01.2020
Gheras Galina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Hincăuți			02.01.2020
Popușoi Nicolae	medic de familie		02.01.2020
Dovbenko Ala	a/medical de familie		02.01.2020
Lelenco Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Nirauța Mariana	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Ina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Poiana			02.01.2020
	infirmieră		02.01.2020
OS Clișcăuți			02.01.2020
Dascal Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Parcova			02.01.2020
Boghiu Clavdia	medic de familie		02.01.2020

Ciolacu Claudia	a/medical de familie		02.01.2020
Tataru Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
Snegur Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Rotunda			02.01.2020
Vataman Elena	a/medical de familie		02.01.2020
Plîngău Aglaia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Ruseni			02.01.2020
Gaitur Mihaela	medic de familie		02.01.2020
Tomaşenco Anna	a/medical de familie		02.01.2020
Rusanovschi Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
Strechii Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Goleni			02.01.2020
Atamaniuc Mihail	Medic de familie		02.01.2020
Guranda Lilia/Ghebea Ala	a/medical de familie		02.01.2020
Neamţu Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Burlăneşti			02.01.2020
Şoric Elena	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Stela	a/medical de familie		02.01.2020
Dreţcari Tatiana	infirmieră temporar		02.01.2020
OMF Fîntîna Albă			02.01.2020
Baban Eugenia	a/medical de familie		02.01.2020
Bradu Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Cepeleuţi			02.01.2020
Teleucă Andriana	medic de familie		02.01.2020
Poleanscaia Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Ciubataia Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Lupan Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Gonţa Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Gorea Galina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Rîngaci			02.01.2020

Dobrovolscaia Anna	a/medical de familie		02.01.2020
OS Vancicăuți			02.01.2020
Bagrin Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Chetroșica Nouă			02.01.2020
Gîsca Nedejda	a/medical de familie		02.01.2020
Bătrînac Ina	a/medical de familie		02.01.2020
Petrov Niculina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Brătușeni			02.01.2020
Tamazlîcaru Valentina	medic de familie		02.01.2020
Domușciu Maria	medic de familie		02.01.2020
Buga Elena	medic de familie		02.01.2020
Parnet Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Cornigruța Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Șpac Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
Rusnac Liubovi	a/medical de familie		02.01.2020
Magaz Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
Pasicinic Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Buga Ina	a/medical de familie		02.01.2020
Ungurean Xenia	a/medical de familie		02.01.2020
Ravlo Liubovi	a/medical de familie		02.01.2020
Sandu Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Ceban Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Goreaceaia Elena	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Șofrîncani			02.01.2020
Caprian Olga	medic de familie		02.01.2020
Stănescu Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Andruh Maia	a/medical de familie		02.01.2020
Atamaniuc Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Stolniceni			02.01.2020

Macovscaia Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Nița Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Pidcasistaia Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Gașpar			02.01.2020
Muntean Irina	medic de familie		02.01.2020
Gutium Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Prisacari Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Harea Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Alexandreni			02.01.2020
Balan Angela	medic de familie		02.01.2020
Postovan Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Ciubotaru Angela	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Terebna			02.01.2020
Postolachi Adela	medic de familie		02.01.2020
Postolachi Ana	a/medical de familie		02.01.2020
Rățoi Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Moisa Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020

1. MOTIVAȚIE

În prezent numărul de cazuri de cancer de sân a crescut dramatic, de aceea este necesar depistarea acestei boli în fază incipientă pentru aplicarea unui tratament la timp. Recunoașterea unei tumori cancerigene necesită un examen de rutină și se efectuează de către medic. Examenul clinic efectuat de medic constă în inspecție (vizualizarea modificărilor care pot fi la nivelul tegumentelor areolelor, mameloanelor) și examinarea propriu-zisă a glandelor mamare. Diagnosticul precoce este esențial în vindecare, pentru aceasta trebuie depistată natura tumorii.

2. SCOP

Verificarea sânilor în mod sistematic, depistarea patologiilor, nodulilor și a cancerului de sân

3. INTRODUCERE / DEFINIȚIE

Examen clinic al glandei mamare este obligatoriu anual după vârsta pubertății odată cu dezvoltarea glandei mamare. Consultul mamar poate depista modificări patologice: chisturi, inflamații, infecții, tumori benigne sau maligne.

4. DOMENIU DE APLICARE

Centru de sănătate

5. GLOSAR

- Piosalpinx - prezența puroiului în trompe

6. ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI

Responsabil de proces – Medic de familie

Echipa de proces – Medic de familie + asistenta medicală

Medic de familie

- Evaluează, apreciază și înregistrează rezultatele

Asistenta medicală

- Înregistrează pacienta
- Efectuează procedura în lipsa medicului de familie

7. DESCRIEREA PROCEDURII

Materiale necesare

- Apă, săpun, prosop curat;
- Mănuși de unică folosință;
- O sursă de lumină;
- Canapea de consultație, cu paravan sau draperii.

Pregătirea pacientului

Psihică:

- Se explică importanța examenului și a colaborării sale / explicarea procedurii;
- Se cere permisiunea pacientei pentru a efectua examenul;

Fizică

- Se asigură un spațiu privat și condiții ca examenul să nu fie întrerupt, pentru a păstra confidențialitatea pacientei;
- Se solicită pacienta să dezbrace lenjeria;

Efectuarea procedurii

- Măinile se spală cu apă și săpun și se șterg cu un prosop de unică folosință, folosiți mănuși de unică folosință;
- Se efectuează inspecția sânilor, se poziționează pacienta în ortostatism cu brațele pe șolduri, apoi cu brațele pe ceafă;

- Se apreciază simetria, volumul și conturul sânilor;
- Se apreciază starea tegumentelor (prezența unor eriteme, edeme, eczema, dilatarea venelor subcutanate, etc.);
- Se apreciază aspectul areolei și a mamelonului (prezența ulcerărilor, inflamațiilor, tegumente în coajă de portocală, retracții mamelonare, etc.);
- Se folosesc pulpele degetelor 2, 3 și 4 ale unei mâni pentru palpare;
- Se folosește mâna stângă pentru palparea sânelor și invers;
- Se efectuează palparea cu mâna întinsă și degetele apropiate, explorând sânul în întregime;
- Pacienta se plasează în poziție șezândă, cu brațele pe șolduri, apoi cu brațele pe ceafă sau în decubit dorsal, cu brațul îndoit sub cap, la nivelul gâtului;
- Se exercită o presiune printr-o mișcare circulară. Se aplică o presiune constantă spre peretele toracic și se palpează straturile superficiale, medii și straturile adânci;
- Se folosește una din cele trei tehnici de palpare a sânelor:

✓ Tehnica benzilor verticale:

Se divizează sânul într-o serie de benzi verticale și se evaluează fiecare bandă secvențial, din direcție laterală în direcție medială. Se începe la nivelul claviculei adiacente la axilă, se mișcă mâna pe linie verticală în jos până când ajungeți în zona mai jos de sân, se schimbă mâna puțin medial și se examinează sânul mișcând mâna pe linie verticală în sus până la claviculă. Când se ajunge la claviculă, se schimbă mâna în direcție medială și se repetă procedura până când întregul sân este examinat. Se asigură că a fost palpată regiunea laterală a sânelor, localizată spre axilă;

✓ Tehnica "spitelor radiale"

Divizați sânul imaginar în felii de plăcintă, cu mamelonul în centru. Se începe palparea la nivelul mamelonului și continuă spre periferia fiecărei porțiuni examinate. Se examinează succesiv toate porțiunile sânelor. Se asigură că a fost palpată regiunea laterală a sânelor, localizată spre axilă;

✓ Tehnica circulară

Se începe palparea la nivelul mamelonului și se palpează sânul într-o manieră circulară, deplasând mâna pe o spirală spre periferie. Se asigură că a fost palpată regiunea laterală a sânelor, localizată spre axilă;

- În cazul palpării unei formațiuni tumorale, se stabilește localizarea acesteia, forma, conturul, consistența, mobilitatea, sensibilitatea și raporturile cu tegumentele și mușchiul pectoral;
- Se palpează regiunea axilară pentru depistarea ganglionilor limfatici. Se deplasează ușor brațul pacientei la 20-30 cm de corp, astfel încât să se obțină acces la zona axilară. Pacienta poate sprijini brațul omonim axilei examinate pe umărul examinatorului. Se orientează vârful degetelor spre partea de sus a axilei și se împinge suprafața palmară a mâinii spre peretele toracic. Se identifică orice anomalie sau nodule care ar putea reprezenta o adenopatie axilară;
- Se palpează regiunea supra claviculară;
- Se comprimă mamelonul și se apreciază caracterul secrețiilor mamelonare;
- Se palpează ulterior sânul, regiunea axilară și supra claviculară controlateral;
- Se asigură că a fost palpat mamelonul și regiunea areolară a fiecărui sân;
- Se oferă toate explicațiile cerute de pacientă pe parcursul examinării;
- Pacienta se roagă să se ridice de pe canapea și să se îmbrace. Mulțumiți pacienta;
- Măinile se spală cu apă și săpun și se șterg cu un prosop curat;
- Dacă ați folosit mănuși de unică folosință, aruncați-le în cutia pentru materiale sanitare folosite.

Îngrijirea pacientului după procedură

Neaplicabil

Notarea rezultatelor testului:

- În fișa pacientului se notează rezultatul evaluării

Modificări în situațiile în care procedura nu poate fi efectuată corespunzător

Nu este cazul

Educarea pacientului

- Explicați pacientei rezultatele evaluării. Pacienta este îndemnată să efectueze autoevaluarea sânilor lunar, optim între ziua a 5 și a 7 de la debutul menstruației, în menopauză manevra se poate efectua în orice zi a lunii, evaluarea se efectuează și pe durata sarcinii și alăptării. Semnele ce pot pune în gardă pacienta pentru a se adresa la un specialist sunt: depistarea unui nodul, mamelon retractat, modificarea dimensiunilor sânilor, scurgeri mamelonare, iritație, hiperemie sau modificări ale pielii. Consiliați pacienta de a merge la medic pentru un examen clinic anual.

8. FORMAT SPECIAL

Tehnica palpării sânilor

benzilor verticale

Tehnica "spițelor radiale",

Tehnica circulară

Tehnica

9. DOCUMENTE DE REFERINTA

- Ordinul Ministerului Sănătății nr. 695 din 13.10.2010 cu privire la Asistența Medicală Primară din Republica Moldova
- Acte normative de standardizare a serviciilor medicale (ghiduri practice, protocoale clinice naționale, protocoale clinice standardizate pentru medicii de familie, standarde medicale de diagnostic și tratament, algoritmi de conduită) Elaborare metodică pentru instruirea prin simulare „Proceduri de bază în ginecologie. Abilități practice pentru situații de urgență”
- PCN 102 „Cancerul glandei mamare”